

9th ANNUAL EUROPEAN STUDENT COMPETITION
IN ANCIENT GREEK LANGUAGE AND CULTURE
SYLLABUS FOR THE EUROPEAN COUNTRIES AND MEXICO
2009-2010

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΓΛΙΔΗ
EURIPIDES' IPHIGENIA AVLIDENSIS

*Edition Gilbert Murray,
Oxford, 1954
(Youth's virtues)*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
Φοίβη Κλυταιμήστρα τ', ἐμὴ ξυνάορος, 50
Ἐλένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὀλβισμένοι
μνηστῆρες ἥλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρί, 55
δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης ὅπως
ἄψαιτ' ἄριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
ὅρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
σπονδὰς καθεῖναι κἀπαράσασθαι τάδε· 60
ὅτου γυνή γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
τούτω ξυναμνεῖν, εἴ τις ἐκ δόμων λαβὼν
οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
κἀπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
Ἑλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α

ω̄ Πανελλήνων ἄναξ,

Ἄγαμεμνον, ἡκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
ἡν Ἰφιγένειαν ὠνόμαζες ἐν δόμοις.
μήτηρ δ' ὁμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμήστρας δέμας,
καὶ παῖς Ὄρέστης, ὡς τι τερφθείης ἵδων,
χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὕν.

ἄλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὕρυντον παρὰ 420
κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
αὐταί τε πῶλοί τ· ἐς δὲ λειμώνων χλόην
καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γενυσαίατο.
ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
ἡκω· πέπνυσται γὰρ στρατός— ταχεῖα γὰρ 425
διῆξε φήμη—παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
πᾶς δ' ἐς θέαν ὅμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
σὴν παῖδ' ὅπως ἵδωσιν· οἱ δ' εὐδαιμονες
ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.
λέγουσι δ'. Υμέναιος τις ἢ τί πράσσεται; 430
ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐκόμισε παῖδα; τῶν δ' ἀν ἥκουσας τάδε·
Ἄρτεμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα,
Αὐλίδος ἀνάσση. τίς νιν ἄξεται ποτε;
ἀλλ' εἴα, τὰπὶ τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ, 435
στεφανοῦσθε κράτα καὶ σύ, Μενέλεως ἄναξ,
νύμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γὰρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένω. 439

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ζηλῶ σε μᾶλλον ἢ μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν. 677
χώρει δὲ μελάθρων ἐντός—όφθηναι κόραις
πικρὸν—φίλημα δοῦσα δεξιάν τέ μοι,
μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
 ωστέρνα καὶ παρῆδες, ωστανθαὶ κόμαι,
 ώς ἄχθος νῦν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
Ἐλένη τε.— παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γὰρ
νοτὶς διώκει μ' ὁμμάτων ψαύσαντά σου.
ἴθ' ἐς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
Λήδας γένεθλον, εἰς κατωκτίσθην ἄγαν,
μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μέν, ἀλλ' ὅμως
δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
παιδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθῆσας πατήρ. 690

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

νψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω·
ἐπίσταμαι δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλᾶν 920
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἔξωγκωμένοις.
λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶν βροτῶν
δρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἥδὺ μὴ λίαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χῶπον χρήσιμον γνώμην ἔχειν. 925
ἐγὼ δ', ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
καὶ τοῖς Ατρείδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ', ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι.
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν 930
παρέχων, Ἀρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὄψιν εἰς ἐμήν, 998
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὁν τῶν οἴκοθεν, 1000
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ.
πάντως δὲ μ' ἵκετεύοντέ θ' ἥξετ' εἰς ἵσον,
εἴ τ' ἀνικέτευτος· εἰς ἐμοὶ γὰρ ἐστ' ἀγῶν
μέγιστος ὑμᾶς ἔξαπαλλάξαι κακῶν.
ώς ἐν γ' ἀκούσασ' ἴσθι, μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· 1005
ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν,
θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἦν σώσω κόρην. 1007

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

εὶ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὡς πάτερ, λόγον, 1211
πείθειν ἐπάδουσ', ὥσθ' ὄμαρτεῖν μοι πέτρας,
κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
ἐνταῦθ' ἀν ἡλθον· νῦν δέ, τὰπ' ἐμοῦ σοφά,
δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἀν. 1215
ἴκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
τὸ σῶμα τούμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
μὴ μ' ἀπολέσης ἀωρον· ἥδν γὰρ τὸ φῶς
βλέπειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μὴ μ' ἰδεῖν ἀναγκάσης.
πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ. 1220
πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ'· Ἄρα σ', ὡς τέκνον,
εὐδαιμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὅψομαι,
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ; 1225
οὐμὸς δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
γένειον, οὖν νῦν ἀντιλάζυμαι χερί·
Τί δ' ἄρ' ἐγώ σέ; πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
πόνων τιθηνοὺς ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς; 1230
τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
μή, πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ατρέως πατρὸς
καὶ τῆσδε μητρός, ἢ πρὶν ὡδίνουσ' ἐμὲ
νῦν δευτέραν ὡδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
τί μοι μέτεστι τῶν Αλεξάδρου γάμων
Ἐλένης τε; πόθεν ἡλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ μῷ, πάτερ;
βλέψον πρὸς ήμᾶς, ὅμμα δὸς φίλημά τε,
ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
μνημεῖον, ἢν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις. 1240

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

μῆτερ, εἰσακούσατε

1368

τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γὰρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
σῷ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ράδιον. 1370

τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·

ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὄρᾶν χρή, μὴ διαβληθῆ στρατῷ,

καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη·

οἵα δ' εἰσῆλθέν μ', ἄκουσον, μῆτερ, ἐννοούμενην·

κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸς βούλομαι 1375

εὐκλεῶς πρᾶξαι, παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.

δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·

εἰς ἔμ' Ἑλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,

κὰν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαὶ

τάς τε μελλούσας γυναικας, ἵν τι δρῶσι βάρβαροι, 1380

μηκέθ' ἀρπάζειν ἐᾶν τούσδ' ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος,

τὸν Ελένης τείσαντας ὀλεθρον, ἵν *ἀν*ήρπασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ρύσομαι, καί μου κλέος,

Ἑλλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.

καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεών· 1385

πᾶσι γὰρ μ' Ἑλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ.

ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,

μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,

δρᾶν τι τολμήσοντιν ἔχθρονς χύπερ Ἑλλάδος θανεῖν,

ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὖσα πάντα καλύσει τάδε; 1390

τί τὸ δίκαιον τοῦτό γε; ἄρ' ἔχοιμ' ἀν ἀντειπεῖν ἔπος;

καπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν

πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς εἶνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.

εἰς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων δρᾶν φάος.

εὶ βεβούληται δὲ σῶμα τούμὸν Ἀρτεμις λαβεῖν, 1395

ἐμποδῶν γενήσομαι γὰρ θητὸς οὖσα τῇ θεῶ;

ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τούμὸν Ἑλλάδι.

θύετ', ἐκπορθεῖτε Τροίαν. ταῦτα γὰρ μνημεῖα μου

*διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή.
βαρβάρων δὲ Ἑλληνας ἀρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους 1400
μῆτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δὲ ἐλεύθεροι.*

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἐπεὶ γὰρ ἵκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
Ἄρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους , 1545
ἴν' ἦν Αχαιῶν σύλλογος στρατεύματος ,
σὴν παῖδ' ἄγοντες , εὐθὺς Ἀργείων ὅχλος
ἡθροίζεθ'. ώς δ' εἰσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
ἀνεστέναξε , κᾶμπαλιν στρέψας κάρα
δάκρυε , πρόσθεν ὀμμάτων πέπλον προθείς. 1550
ἢ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
ἔλεξε τοιάδ'· Ω πάτερ , πάρειμί σοι·
τούμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
καὶ τῆς ἀπάσης Ἐλλάδος γαίας ὑπερ
θῦσαι δίδωμ' ἔκοῦσα πρὸς βωμὸν θεᾶς 1555
ἄγοντας , εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.
καὶ τούπ' ἔμ' εὐτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
δώρου τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.
πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·
σιγῇ παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως. 1560
τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
εὐψυχίαν τε κάρετὴν τῆς παρθένου.
στὰς δ' ἐν μέσω Ταλθύβιος , ὡς τόδ' ἦν μέλον ,
εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ·
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
ἔθηκεν ὀξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
κολεῶν ἔσωθεν , κρατά τ' ἔστεψεν κόρης.
ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
λαβὼν κανοῦν ἔβρεξε χέρνιβάς θ' ὄμοῦ ,
ἔλεξε δ'· Ω παῖ Ζηνός , ὡς θηροκτόνε , 1570
τὸ λαμπρὸν εἱλίσσοντος' ἐν εὐφρόνῃ φάος ,
δέξαι τὸ θῦμα τόδ' ὅ γέ σοι δωρούμεθα
στρατὸς τ' Αχαιῶν ⁺Ἀγαμέμνων ἄναξ θ' ὄμοῦ ,⁺
ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης ,

καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα

1575

Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.

ἐς γῆν δ' Ατρεῖδαι πᾶς στρατὸς τ' ἔστη βλέπων.

[ιερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπεύξατο,

λαιμόν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν·

ἔμοὶ δὲ τ' ἄλγος οὐ μικρὸν εἰσήει φρενί,

κᾶστην νενευκώς· θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄρᾶν.

πληγῆς κτύπον γὰρ πᾶς τις ἥσθετ' ἄν σαφῶς,

τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οὖν γῆς εἰσέδν.

βοᾷ δ' ιερεύς, ἄπας δ' ἐπήχησε στρατός,

ἄελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος

φάσμ', οὖν γε μηδ' ὄρωμένον πίστις παρῆν·

ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ

ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπής τε τὴν θέαν,

ἥς αἷματι βωμὸς ἐραίνετ' ἄρδην τῆς θεοῦ.

κὰν τῷδε Κάλχας πῶς δοκεῖς χαίρων ἔφη·

Ω τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,

όρατε τήνδε θυσίαν, ἦν δὲ θεὸς

προύθηκε βωμίαν, ἔλαφον ὄρειδρόμον;

ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,

ώς μὴ μιαίνῃ βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ.

ἡδέως τε τοῦτ' ἐδέξατο, καὶ πλοῦν οὐριον

δίδωσιν ἡμῖν Ιλίου τ' ἐπιδρομάς.

πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἱρε ναυβάτης,

χώρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρᾳ τῇδε δεῖ

λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς

Αἴγαιον οἶδμα διαπερᾶν.

ἐπεὶ δ' ἄπαν

κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογί,

τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ', ὡς τύχοι νόστον στρατός.

πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,

λέγειν θ' ὅποίας ἐκ θεῶν μοίρας κυρεῖ

καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ελλάδα.

ἐγὼ παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὄρῶν λέγω·

1580

1585

1590

1595

1600

1605

ἡ παιᾶς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀφίπτατο.
λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
ἀπροσδόκητα δὲ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν,
σώζονσί θ' οὓς φιλοῦσιν. ἡμαρ γὰρ τόδε
θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παιᾶδα σήν.

1610